

VEOKs formand Kaare Rübner Jørgensen orienterer

Indhold

1. En forklaring
2. Hellig uro
3. England: Messer for homoseksuelle ophører
4. Frankrig: regeringen på konfliktkurs med kirken
5. Schweiz: Endnu en abbed opfordrer til nye procedurer ved bispeudnævnelser
6. Tyskland: ”Vi må tænke mere over kvindelig ordination,” siger kardinal Marx
7. Tyskland: katolske hospitaler vil ikke behandle voldtægtsofre
8. Tyskland: kirken afbryder samarbejdet om en misbrugsundersøgelse
9. Vatikanet: paven forfremmer sin sekretær

1. En forklaring

Et af vore medlemmer har spurgt, hvorfor jeg i forrige informationsmail omtalte, at pave Paul som ærkebiskop skulle have levet i et homoseksuelt parforhold, når jeg ikke rigtig troede på den historie. Det burde jeg måske heller ikke have omtalt, for det kunne tolkes som en modvilje fra min side mod, at to af samme køn lever sammen. Men når jeg nævnte det, er forklaringen, at jeg ville gøre opmærksom på, at der af og til kan cirkulere mindre flatterende historier om de personer, Vatikanet ønsker at helgenkåre, og at de burde undersøges til bunds inden en helgenkåring. Min egentlige pointe var dog, at man ikke burde forhaste sig med helgenkåringer, men vente til de pågældende personers virke kunne vurderes mere neutralt, det vil sige, at der burde gå mindst et hundrede år. Det gælder ikke kun Paul VI, men også Johannes Paul II.

2. Hellig uro

Hellig uro er titlen på en bog, som vor norske søsterorganisation *Også vi er kirken* har udsendt i efteråret. Lisbeth Rütz havde en længere, rosende omtale af den i *Katolsk Orientering* nr. 1 (11. januar 2013), som jeg stort set kan tilslutte mig. Derfor kan jeg kun over for VEOK's medlemmer på det varmeste anbefale denne bog med dens inspirerende artikler om kirken her 50 år efter Det andet Vatikankoncil. Prisen er 200 kr + porto. Den kan bestilles gennem VEOK.

3. England: Messer for homoseksuelle ophører

Ærkebiskoppen af Westminster Vincent Nichols har meddelt, at de to gange om måneden afholdte messer i Our Lady of the Assumption-kirken i Soho for bøsser og lesbiske vil ophøre, når fastetiden begynder. Kirken vil herefter blive overdraget The Ordinariate of Our Lady of Walsingham, dvs. til de anglikanere, som er konverteret i protest mod kvindelige præster i den anglikanske kirke. For fremtiden vil de homoseksuelle pastoralt blive betjent af jesuitterne i Mayfair. Der vil dog ikke blive tale om at arrangere messer specielt for dem. Det er Vatikanets beslutning, som ærkebiskoppen nu implementerer.

(The Tablet 5. og 12. januar 2013)

4. Frankrig: regeringen på konfliktkurs med kirken

Frankrig fik som bekendt en ny præsident i maj 2012: socialisten François Hollande. Hans regering har allerede nu på to områder bragt sig på konfliktkurs med kirken. Det ene område er regeringens planer om at indføre en lov om homoseksuelle ægteskaber, det andet er brugen af tomme og i praksis nedlagte kirker.

Siden 1999 har Frankrig haft et registreret partnerskab (pacte civil de solidarité) som et alternativ til ægteskab. Det kan indgås af både hetero- og homoseksuelle og giver de pågældende de samme rettigheder og pligter som de har, der lever i et ægteskab (dog ikke retten til adoption og kunstig befrugtning). Nu vil regeringen helt sidestille de to samlivsformer og kalde dem begge for ægteskaber. Det har fået de katolske biskopper og konservative katolikker på barrikaden og forleden oplevede Paris en demonstration med over 100.000 deltagere mod planerne. Også protestantiske kirkeledere, jødiske rabbinere og ledere i det islamistiske samfund har protesteret imod dem, så den katolske kirke står ikke alene i denne sag. "Man kan ikke ved lov ændre definitionen på et ægteskab," udtaler ærkebiskoppen af Lyon, kardinal Philippe Barbarin - et ret pauvert argument, for selvfølgelig kan man det. Om det så er hensigtsmæssigt at gøre det, er en helt anden ting.

Protesterne har ikke fået regeringen til at ryste på hånden (i modsætning til England, hvor den konservative prime minister David Cameron har bebudet en lignende lov, men har mødt modstand ikke kun fra de samme religiøse kredse, men også fra grupper i sit eget bagland, hvorfor han nu synes at trække lidt i land - til stor irritation for koalitionspartneren De Libérale). Så derfor skal det franske parlament i 2014 stemme om en ny ægteskabslov.

Det andet konfliktpunkt drejer sig tilsyneladende om de hjemløse. I begyndelsen af december bad boligminister Cécile Duflot fra De Grønne ærkebiskoppen af Paris, kardinal André Vingt-Trois om her i vinter at åbne de kirker, der stod tomme og ubrugte hen, for de hjemløse. Ville han ikke gøre det, var hun parat til at lade kirkerne bryde op og indrette til herberger. Det ville hun være i sin fulde ret til, fordi kirkebygningerne i Frankrig har været ejet af staten siden 1904.

Kritikere af regeringen har set anmodningen som en hævn, fordi kirken modarbejder regeringens planer om et homoseksuelt ægteskab, og kirken selv har i et fælles brev fra ærkebiskoppens kancelli, Caritas og de religiøse ordeners konference udtalt, at "Kirken behøver ikke at vente på en trussel, fremsat af Madame Duflot, for at tage et initiativ til at hjælpe de hjemløse." Selv benægter ministeren enhver sammenhæng mellem kirkens modstand imod den kommende lov og hendes trusler, men uafhængige iagttagere mener, at hun har begået en politisk brøler ved at angribe kirken på et område, hvor selv kritikere af kirken anerkender dens positive indsats.

(Vatican Insider 29. november, The Tablet 8. december og 15. december 2012)

5. Schweiz: Endnu en abbed opfordrer til nye procedurer ved bispeudnævnelser

"Vi står over for alvorlige systemproblemer i vor kirke. At løse dem må have absolut prioritet, for vore andre problemer kan nu løses, hvis strukturerne er faste og procedurerne gennemskuelige," udtalte abbed Peter von Sury fra det store benediktinerkloster Mariastein i et interview med det schweiziske presseagentur i december.

I det første årtusind var tre grupper involveret i udnævnelsen af en ny biskop: de lokale troende, de lokale præster og biskopperne i nabobispedømmerne, hvilket i dag er lig bispekonferencerne, forklarer han. Det var en struktur, der gav mening. Men fra det 11. århundrede og frem overgav biskopperne mere og mere magt til Rom, således at bispedømmer i dag betragtes som pavelige administrative enheder og bliver behandlet som sådanne. I dag spiller kirkepolitiske motiver ofte en større rolle end bispedømmets trivsel, når en biskop skal udnævnes. ”Og det er netop, hvad der er forkert, og hvad biskopper og teologer skal modarbejde på det kraftigste.”

At udelukke den lokale kirke fra indflydelse på hvem, der skal være dens biskop, er især tragisk, fordi det skaber en ligestilling. Biskopper udnævnt i det nuværende system har ingen interesse i at inddrage lægfolk og præster. Det skaber et lukket system, som ikke er i stand til at tage kritik eller ændringsforslag til sig fra andre. Fra et teologisk synspunkt er biskopperne som apostlenes efterfølgere af særlig betydning i kirken. Det andet Vatikankoncil introducerede bispesynoderne, hvor biskopper fra hele verden kommer sammen for at tale indbyrdes om emner, der vedrører hele kirken. Men så længe det er paven, der udarbejder dagsordenen, bliver det en ensrettet vej. Her må biskopperne reagere og forsvare sig selv.

Spurgt hvorfor bispednævnelserne er så vigtige, svarede han: ”Biskoppen har en central placering i kirken. Han er *pontifex*, dvs. brobygger, og må have personlige egenskaber, der kan bygge bro. Desværre ser vi gang på gang det modsatte som f.eks. nu i bispedømmet Chur. Det har en biskop, som åbenlyst ikke er en brobygger, men en, som sår uenighed, og det er katastrofalt. Efter min mening bør en biskop, der sår uenighed, træde tilbage. Det samme gælder en abbed og en sognepræst. Hvis de sår uenighed, ødelægger de en del af kirken.”

Abbed von Sury tilslutter sig hermed sin abbedkollega Martin Werlen fra benediktinerklostret Einsiedeln, hvis udtalelser om lægfolks indflydelse på bispednævnelser vakte international opmærksomhed (se VEOK's Information nr. 27, 15. december 2012)

Imens har det schweiziske Præsteinitiativ, der er modelleret efter det østrigske og har 460 medlemmer, gået videre med et omfattende reformkatalog. Den 13. januar demonstrerede de og deres sympatisører foran domkirken i Chur. Dets biskop Vitus Huonder har udtalt, at han vil skride ind med sanktioner over for præsterne i sit bispedømme, mens andre schweiziske biskopper opfordrer til dialog.

(*The Tablet* 5. januar, *National Catholic Reporter* 18. januar 2013)

6. Tyskland: ”Vi må tænke mere over kvindelig ordination,” siger ærkebiskop Marx. I løbet af ”Troens år” vil ærkebiskoppen af München, kardinal Reinhard Marx holde seks katekeselektioner for eleverne på Mary Ward Schule i München. Efter den første blev han spurgt om sit syn på kvindelige præster og svarede, at det var et emne med mange åbne spørgsmål. ”Jeg kan forstå, når folk siger, at de ikke forstår det ene eller det anden argument. Der vil altid være spørgsmål. Vi må fortsat tænke intensivt over det. Måske er vi endnu ikke kommet til enden af den vej, som vi begyndte at gå i fællesskab.”

(*The Tablet* 22/29. december 2012)

En bemærkelsesværdig udtalelse af en kardinal, der ellers regnes for at være stangkonservativ, ikke mindst i betragtning af, at pave Johannes Paul II definitivt afgjorde det spørgsmål i 1995 og forbød katolikker at debattere det.

7. Tyskland: katolske hospitaler vil ikke behandle voldtægtsofre

Dr. Irmgard Maisworm er læge på en skadestue i Köln. Den 15. december kom en mor med sin 25-årige datter, som samme morgen var vågnet op på en bænk i en af byens parker uden at vide, hvordan hun var endt dér. Dr. Maisworm skønnede, at den pågældende unge kvinde var blevet bedøvet på en bar og måske derefter voldtaget. Hun kontaktede politiet og ringede til det nærliggende St. Vincent hospital for at få tilladelse til at overføre kvinden til det, så hospitalets læger kunne sikre eventuelle spor af sæd efter gerningsmanden. Hospitalet sagde nej. Ifølge de etiske regler, det sammen med ærkebiskoppen, kardinal Joachim Meissner, havde vedtaget, kunne man ikke undersøge voldtægtsofre, fordi de ifølge lovgivningen skulle tilbydes en fortrydelsespille. At dr. Maisworm allerede havde givet kvinden en sådan pille, hjalp ikke. Dr. Maisworm kontaktede derpå et andet katolsk hospital og fik samme svar. Til sidst fik hun politiet til at køre kvinden til et protestantisk hospital i byen.

Socialpædagog Irmgard Kopetzky fra Kölns nødtjeneste for voldtægtsofre oplyser, at de to hospitaler er holdt op med at samarbejde med nødtjenesten. ”Problemet er abortpille. Den vil de ikke give. De katolske hospitaler finansieres af det offentlige og af sygekasserne. Når der opstår problemer som det her, må man spørge sig selv, om det ikke havde været bedre, at hele vores sygehusvæsen blev statsligt drevet.” (*Politiken* 20. januar 2013)

Historien har vakt voldsom opstandelse og Kirken er blevet udsat for hård kritik. Kardinal Meisser har derfor været ude med en offentlig undskyldning, men om han har tænkt sig at ændre retningslinjerne for de katolske hospitaler i sit bispedømme, foreligger der ingen informationer om.

8. Tyskland: kirken afbryder samarbejdet om undersøgelse af overgreb

I juli 2011 indgik den tyske bispekonference en kontrakt med Kriminologisches Forschungsinstitut Niedersachsen i Hanover gående ud på, at et forsker-team under ledelse af instituttets direktør, professor dr. Christian Pfeiffer - en af Tysklands førende kriminologer - skulle foretage en omfattende undersøgelse af misbrugene i den tyske kirke. Ni repræsentative bispedømmers arkiver skulle gennemgås helt tilbage til 1945, de resterende 19's arkiver fra 2000 til 2010.

Nu 17 måneder senere har bispekonferencen opsagt kontrakten. Årsagen skulle angiveligt være, at biskopperne ønskede at ændre den indgåede kontrakt, så den kom til at indeholde en bestemmelse om, at de kunne nedlægge veto mod offentliggørelse af dele af den afsluttende rapport. Desuden ville biskopperne have indflydelse på prof. Pfeiffers valg af medarbejdere.

Professor Pfeiffer og biskop Ackermann da de endnu kunne tale sammen (juni 2011)

Prof. Pfeiffer kunne ikke acceptere dette og så det som en form for censur. Konsekvensen heraf blev ifølge talsmanden for den tyske bispekonference, biskop Stephan Ackermann af Aachen, at biskopperne mistede tilliden til prof. Pfeiffer. De frygtede, at han ville offentliggøre resultaterne af sin og sine medarbejders undersøgelse uden deres tilladelse og annullerede derfor den indgåede kontrakt. Så nu leder kirken efter en anden institution, der kan foretage den ønskede undersøgelse.

Prof. Pfeiffer selv har bebudet, at han vil fortsætte sin undersøgelse og opfordrer ofrene til at fortælle ham om deres oplevelser. Men uden kirkens støtte og adgang til dens arkiver er det vist tvivlsomt, om den undersøgelse vil føre til noget.

Wir sind Kirche's udtaler i den forbindelse, at biskoppernes opsigelse af kontrakten er et ødelæggende signal at sende, når det drejer sig om tilliden til dem. Den viser, at biskopperne ikke kunne acceptere en uafhængig undersøgelse af skandalerne.

Også forbundsjustitsminister Sabine Leutheusser-Schnarrenberger fra FDP har kritiseret biskoppernes beslutning. Til Deutschlandfunk siger hun: "Det ser ud til, at gennemførelsen af en uafhængig, seriøs undersøgelse af misbrugssagerne, som det oprindeligt var planlagt, er umulig for kirken. Det er uheldigt, for det giver indtryk af, at kirken ikke ønsker sagerne undersøgt af en uafhængig instans." (*Irish Independent og New York Times 9. januar og Die Zeit 10. januar 2013*)

9. Vatikanet: paven forfremmer sin sekretær

"Il bel Giorgio", "Adonis fra Schwarzwald", "Vatikanets svar på George Clooney", er han blevet kaldt. Georg Gänswein, pavens 56-årige private sekretær. I december gjorde paven ham også til chef for sin husholdning. Samtidig blev han udnævnt til ærkebiskop.

Posten som chef for husholdningen er en af de mest betydningsfulde stillinger i Vatikanet. Ja, mange mener, den i virkeligheden er mere betydningsfuld end både stillingen som statssekretær og chef for Troslærekongregationen. Det skyldes, at det er ham, der sætter pavens dagsorden og tilrettelægger hans hverdag, bestemmer, hvem han skal tale med, hvilke papirer, han skal underskrive, og planlægger hans rejser - såvel i Italien som i andre lande.

Da Gänswein blev pavens personlige sekretær i 2005, forsvandt den officielle biografi med oplysninger om hans fødsel, studier og karriere fra Vatikanets hjemmeside. Den kom senere tilbage, men indeholder et hul på to år, for selv siger Gänswein, at han begyndte at studere til præst som 18-årig, mens biografien oplyser, at han blev optaget på et præsteseminarium i ærkebispedømmet Freiburg, da han var tyve. Den franske magasin L'Express kunne i 2009 fortælle, at han i de to år studerede på seminariet Ecône i Schweiz, der var oprettet af den skismatiske og ekskommunikerede ærkebiskop Lefebvre. Gänswein havde altså i to år været medlem af det neofascistiske og antisemitiske St. Pius X-selskab, inden han vendte tilbage til kirken og fortsatte sine studier i Freiburg. Senere tog han doktorgraden i kanonisk ret i München.

Gänswein er dog stadig ualmindelig konservativ. Havde han ikke alene som pave Benedikts privatsekretær stor indflydelse, vil han nu få endnu mere at skulle have sagt, især da man må forvente, at den aldrende paves helbred i årene fremover vil blive mere og mere svækket. Man regner derfor med, at Gänswein vil begrænse kuriekardinalernes og andres adgang til paven til det absolut nødvendige. Ikke alle i kurien er derfor begejstret for hans udnævnelse.

(The Tablet 15. december 2012 og 5. januar 2013)